

Lausunto

24.8.2025

VN/26814/2024
VN/26814/2024-MMM-25

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto; koulutustarpeen ennakointimalli

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt maa- ja metsätalousministeriön lausuntoa koulutustarpeen ennakointimallin valmistelutyöryhmän mietinnöstä. Lausuntonaan ministeriö esittää seuraavaa.

Yleiset huomiot työryhmän esityksestä

Valmistelutyöryhmän tehtäväksi on asetettu laatia esitys ammatillisesti eriytyneen, tutkintoon johtavan koulutuksen mallista, mitä käytetään pitkän aikavälin ennakoinnissa. Mallilla tulisi pystyä ennakoidaan koulutustarpeen kehitys koulutuspoliittista päätöksen tekoa tukevalla tarkkuudella.

Jotta mallilla tuotettu tieto tukisi koulutuspoliittista päätöksen tekoa riittävällä tarkkuudella ja koulutustarjonta vastaisi työmarkkinoiden tarpeita sekä johtaisi valmistuvan työvoiman mahdollisimman korkeaan työllisyyteen ja tuottavuuteen, tulisi mallin huomioida toimialojen rakenne ja tarvittava ammatillaisten määrä ammattitehtävin ja työvoimatarpeiden alueellisuus mahdollisimman tarkasti.

Työryhmä esittää, että valmistuneiden työllistymistä muihin ammatteihin tulee pitää yhtä arvokkaana kuin ammatin, mihin on kouluttautunut. Tämä näkemys voi johtaa varsinkin ammatillisesta koulutuksesta valmistuvien ammattiosaamisen rapautumiseen sekä samalla vaikeuttaa yksilölle ja myös työsuoritteiden tilaajalle tärkeän ammattiympäristön muodostumista ja ylläpitoa. Ammattiympäristö on yksilölle tärkeä tekijä ammatin ja alaan kiinnittymisessä ([TTS Työtehoseuran julkaisu 477](#), 2024, s. 46).

Lausunnolla olevassa ennakointimallissa on huomioitu Koulutuspoliittisen selonteon ([Kopo 2021](#)) linjauksista pelkästään korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuuden kasvattamisen tavoite 50 prosenttiin ikäluokasta väestön osaamistason nostamiseen tähtäävänä toimenpiteenä. Kaikilla koulutusaloilla tämä tavoite ei ole perusteltu ja johtaa korkeakoulutettujen kasvavaan työttömyyteen, sillä koulutusaloittain työvoimatarpeet vaihtelevat ([Maa- ja metsätalousministeriön julkaisu 2022:3](#), s. 37). Koulutusaloittaiset eroavaisuudet tulisi huomioida mallissa esitettyä paremmin.

Lausunnonantajan näkemykset koskien koulutustarpeen ennakkoinnin periaatteita

Koulutustarpeen ennakkoinnin tulee palvella koulutussuunnittelua koulutusaloittain, jotta sillä pystytään ennakoidaan koulutustarpeen kehitys koulutuspoliittisen päätöksenteon vaatimalla tarkkuudella.

Ennakointimallin tulisi kyetä esitettyä tarkemmin tuottamaan tietoa siitä, miten koulutustarjonnan tulisi jakaantua tulevaisuudessa nuorten ikäluokkien pientyessä, jotta työvoiman koulutus kehittyisi korkeaa työllisyyttä, tarvittavan työvoiman saatavuutta ja tuottavuutta tukevasti. Väestönkehityksen huomioiminen tulee olemaan mallissa keskeistä, sillä vuosien 2015–2019 alhainen syntyvyys (46 705 lasta vuonna 2019) läpäisee ammatillisen koulutuksen kentän vuosina 2030–2034 ja korkea-asteet vuosina 2035–2039 (MMM 3:2022, s. 12).

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunnonantajan näkemykset koskien koulutustarpeen ennakointimallin toteutusta

Mallissa maa- ja metsätalousalat on yhdistetty yhdeksi koulutuslaksiksi, mikä koulutustarpeen realistisen ennakkoinnin ja koulutuksen tuottaman tuloksellisuuden seurannassa ei ole perusteltua. Riittävän tarkan tiedon saamiseksi nämä keskenään erilaiset alat tulisi käsitellä erillään. Molemmat alat ovat kriisiajan huoltovarmuuden kannalta avainaloja, joiden tuotanto ja työvoimatarve on turvattava. Molemmat alat pieninä koulutusaloina jäävät lausunnolla olevassa mallissa merkitystään pienempään asemaan. Lisäksi on syytä huomioida metsätalouden tuottavuuden turvaaminen kouluttamalla riittävästi tarvittavaa työvoimaa alalle, joka tuo 20 prosenttia vientituloista.

Metsätalouden kannalta ennakointimalli painottaa suhteettoman vahvasti Koulutuspoliittisen selonteon (Kopo 2021) linjauksen mukaista korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuuden kasvattamista 50 prosenttiin ikäluokasta. Metsätalouden työvoimatarpeet ja poliittinen tahtotila eivät tässä kohtaa, sillä metsäalalla on suurin tarve osaavasta ammatillisesta työvoimasta: metsäkoneenkuljettajista, metsureista ja puutavara-autonkuljettajista (MMM 2022:3, s. 28, [TTS Työtehoseuran julkaisu 476](#), 2024, s.43).

Lausunnonantajan näkemykset koskien työryhmäraportin mukaisen perusskenaarion ennakointitulosta

Työryhmäraportin mukainen maa- ja metsätalouden perusskenaarion ennakointitulosta ei metsätaloudelle tehtyjen työvoimatarveselvitysten mukaan vastaa alojen työvoimatarpeiden mukaista tulevaa koulutustarvetta. Maa- ja metsätalouden yhteisen työvoimatarpeen voidaan pelkästään metsätaloudelle tehdyn Savotta 2030 -työvoimatarvelaskelmien mukaan ([Metsäteho 7/2025](#)) päätellä olevan mallissa saatua tulosta suurempi ja korkea-asteella pienempi.

Metsätaloudella ammatillisesta koulutuksesta valmistuneita uusia ammattilaisia vuosina 2024–2030 tarvitaan 780–1020 vuodessa. Esitetyn ennakointimallin perusskenaariossa maa- ja metsätalouden yhteinen ammatillisen koulutuksen tuottama työvoimatarve on 1111 (s. 74, taulukko 6).

Korkea-asteilta uusia valmistuvia ammattilaisia metsätaloudella tarvitsee yhteensä 157 metsätalouden insinööriä ja metsätieteiden maisteria vuodessa (ammattikorkea 113 + yliopisto 44). Esitetyn ennakointimallin perusskenaariossa maa- ja metsätalouden yhteinen korkea-asteiden koulutuksen tuottama työtarve on 1 269 (ammattikorkea 651 + yliopisto 618) (s. 74 taulukko 6).

Yhteenvedon metsätalouden osalta voidaan todeta, että ennakointimalli tuottaa aivan liian alhaisen ammatillisen koulutuksen tuottaman työvoimatarpeen ja monikertaiset korkea-asteita valmistuneiden määrät suhteessa metsätalouden tarpeeseen.

Lopuksi

Tämä maa- ja metsätalousministeriön lausunto on myös annettu vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistun lausuntopyyntöön.

Kansliapäällikkö

Pekka Pesonen

Neuvotteleva virkamies

Satu Rantala

Jakelu

OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiedoksi

VN/26814/2024-MMM-25

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: